

PROGRAMARE DE SISTEM ÎN C PENTRU PLATFORMA LINUX (I)

Gestiunea fișierelor, partea I-a: Primitivele I/O pentru lucrul cu fișiere

Cristian Vidrașcu
vidrascu@info.uaic.ro

Aprilie, 2020

Sumar

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de *sesiune de lucru* cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Despre biblioteca standard de C

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

Demo: Un exemplu de *sesiune de lucru* cu fișiere

Referințe bibliografice

Introducere

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

Funcțiile pe care le puteți apela în programele C pe care le scrieți, pentru a accesa și prelucra fișiere (atât fișiere obișnuite, cât și directoare sau alte tipuri de fișiere), se împart în două categorii:

- API-ul POSIX, ce oferă funcții *wrapper* pentru **apelurile de sistem** furnizate de nucleul Linux; aceste funcții pot fi apelate din programe C ce vor fi compilate pentru platforma Linux și, mai general, pentru orice sistem de operare din familia UNIX ce implementează standardul POSIX.
  - Avantaj: funcțiile din acest API oferă, practic, acces la toate funcționalitățile “exportate” către *user-mode* de către nucleul Linux.
  - Dezavantaj: programele care folosesc aceste funcții nu sunt portabile, e.g. nu pot fi compilate pentru platforma Windows (cel puțin nu direct, ci doar în mediul WINDOWS SUBSYSTEM FOR LINUX, introdus în Windows 10).
- STANDARD C LIBRARY (biblioteca standard de C), ce oferă o serie de funcții de nivel mai înalt, inclusiv pentru lucrul cu fișiere; aceste funcții pot fi apelate din programe C ce vor fi compilate pentru orice platformă ce oferă un compilator de C, plus o implementare a bibliotecii standard de C. Spre exemplu, pentru platforma Linux cel mai folosit este compilatorul GCC (*the GNU Compiler Collection*) și implementarea GLIBC (*the GNU libc*) a bibliotecii standard de C.
  - Avantaj: permite scrierea de programe portabile, între diverse platforme (e.g., Windows, UNIX/Linux, etc.).
  - Dezavantaj: conține funcții cu capacitate limitată de a gestiona resursele sistemului de operare (e.g., fișiere), fiind din acest motiv adecvată pentru scrierea unor programe simple.

Agenda

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Despre biblioteca standard de C

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Referințe bibliografice

Principalele categorii de primitive I/O

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

Sistemul de gestiune a fișierelor în UNIX/Linux furnizează următoarele categorii de **apeluri sistem**, în conformitate cu standardul POSIX:

- primitive de creare de noi fișiere, de diverse tipuri: **mknod**, **mkfifo**, **mkdir**, **link**, **symlink**, **creat**, **socket**
- primitive de ștergere a unor fișiere: **rmdir** (pentru directoare), **unlink** (pentru toate celelalte tipuri)
- primitiva de redenumire a unui fișier, de orice tip: **rename**
- primitive de consultare a *i*-nodului unui fișier: **stat**/**fstat**/**lstat**, **access**
- primitive de manipulare a *i*-nodului unui fișier: **chmod**/**fchmod**, **chown**/**fchown**/**lchown**
- primitive de extindere a sistemului de fișiere: **mount**, **umount**
- primitive de accesare și manipulare a conținutului unui fișier, printr-o *sesiune de lucru*: **open**/**creat**, **read**, **write**, **lseek**, **close**, **fcntl**
- primitive de duplicare a unei *sesiuni de lucru* cu un fișier: **dup**, **dup2**

Principalele categorii de primitive I/O (cont.)

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- primitive pentru consultarea “stării” unor *sesiuni de lucru* cu fișiere (operații I/O sincrone multiplexate): **select**, **poll**
- primitive de modificare a unor attribute dintr-un proces:
  - **chdir**: modifică directorul curent de lucru
  - **umask**: modifică “masca” permisiunilor implicite la crearea unui fișier
  - **chroot**: modifică rădăcina sistemului de fișiere accesibil procesului
- primitive pentru acces exclusiv la fișiere: **flock**, **fcntl**
- primitiva de “mapare” a unui fișier în memoria unui proces: **mmap**
- primitiva de creare, într-un proces, a unui canal de comunicație anonim: **pipe**
- ș.a.

Observație: în caz de eroare, toate aceste primitive returnează valoarea **-1**, precum și un număr de eroare ce este stocat în variabila globală **errno** (definită în fișierul *header* `<errno.h>`), eroare ce poate fi diagnosticată cu funcția `perror()`.

Primitiva access

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva **access**

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- *Verificarea drepturilor de acces la un fișier: primitiva **access**.*

Interfața funcției **access**:

```
int access(char* nume_cale, int drept)
```

- *nume_cale* = numele fișierului
- *drept* = dreptul de acces ce se verifică, ce poate fi o combinație (*i.e.*, disjuncție logică pe biți) a următoarelor constante simbolice:

▲ **X_OK** (=1) : procesul apelant are drept de execuție a fișierului ?

▲ **W_OK** (=2) : procesul apelant are drept de scriere a fișierului ?

▲ **R_OK** (=4) : procesul apelant are drept de citire a fișierului ?

Notă: pentru *drept*=**F_OK** (=0) se verifică doar existența fișierului.

- valoarea returnată este 0, dacă accesul(ele) verificat(e) este/sunt permis(e), respectiv -1 în caz de eroare.

Primitiva creat

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- Crearea de fișiere de tip obișnuit: primitiva **creat**.

Interfața funcției creat:

```
int creat(char* nume_cale, int perm_acces)
```

- *nume_cale* = numele fișierului ce se creează
- *perm_acces* = drepturile de acces pentru noul fișier creat
- valoarea returnată este descriptorul de fișier deschis, sau -1 în caz de eroare.

Efect: în urma execuției funcției **creat** se creează fișierul specificat și este “deschis” în scriere (!), valoarea returnată având aceeași semnificație ca la **open**.

Observație: în cazul când acel fișier deja există, el este trunchiat la zero, păstrându-i-se drepturile de acces pe care le avea.

Notă: practic, un apel **creat**(*nume_cale*, *perm_acces*) ; este echivalent cu apelul următor:

```
open(nume_cale, O_WRONLY | O_CREAT | O_TRUNC, perm_acces) ;
```


Primitiva open

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- “Deschiderea” unui fișier, *i.e.* inițializarea unei sesiuni de lucru: primitiva **open**.

Interfața funcției open ([3]):

```
int open(char* nume_cale, int tip_desch, int perm_acces)
```

- *nume_cale* = numele fișierului ce se deschide
- *perm_acces* = drepturile de acces pentru fișier (utilizat numai în cazul în care apelul va avea ca efect crearea acelui fișier)
- *tip_desch* = specifică tipul deschiderii, putând fi exact una singură dintre valorile **O_RDONLY** ori **O_WRONLY** ori **O_RDWR**, și, eventual, combinată cu o combinație (*i.e.*, disjuncție logică pe biți) a următoarelor constante simbolice: **O_APPEND**, **O_CREAT**, **O_TRUNC**, **O_EXCL**, **O_CLOEXEC**, **O_NONBLOCK**, ș.a.
- valoarea returnată este descriptorul de fișier deschis (*i.e.*, indexul în tabela locală de fișiere deschise), sau -1 în caz de eroare.

Primitiva read

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

■ Citirea dintr-un fișier: primitiva `read`.

Interfața funcției `read` ([3]):

```
int read(int df, char* buffer, unsigned nr_oct)
```

- *df* = descriptorul fișierului din care se citește
- *buffer* = adresa de memorie la care se depun octeții citiți
- *nr_oct* = numărul de octeți de citit din fișier
- valoarea returnată este numărul de octeți efectiv citiți, dacă citirea a reușit (chiar și parțial), sau `-1` în caz de eroare.

Observații:

1. La sfârșitul citirii cursorul va fi poziționat pe următorul octet după ultimul octet efectiv citit.
2. Numărul de octeți efectiv citiți poate fi mai mic decât s-a specificat (e.g., dacă la începutul citirii cursorul în fișier este prea apropiat de sfârșitul fișierului); în particular, acesta poate fi chiar 0, dacă la începutul citirii cursorul în fișier este chiar pe poziția EOF (*i.e.*, *end-of-file*).

Primitiva write

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- *Scrierea într-un fișier*: primitiva `write` ([3]).

Interfața funcției `write`:

```
int write(int df, char* buffer, unsigned nr_oct)
```

- *df* = descriptorul fișierului în care se scrie
- *buffer* = adresa de memorie al cărei conținut se scrie în fișier
- *nr_oct* = numărul de octeți de scris în fișier
- valoarea returnată este numărul de octeți efectiv scriși, dacă scrierea a reușit (chiar și parțial), sau -1 în caz de eroare.

Observații:

1. La sfârșitul scrierii cursorul va fi poziționat pe următorul octet după ultimul octet efectiv scris.
2. Numărul de octeți efectiv scriși poate fi mai mic decât s-a specificat (e.g., dacă acea scriere ar provoca mărirea spațiului alocat fișierului, iar aceasta nu se poate face din diverse motive – lipsă de spațiu liber sau depășire *quota*).

Primitiva lseek

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- *Poziționarea cursorului într-un fișier (i.e. ajustarea deplasamentului curent în fișier):*
primitiva **lseek**.

Interfața funcției lseek:

long lseek(int *df*, long *val_ajust*, int *mod_ajust*)

- *df* = descriptorul fișierului ce se poziționează
- *val_ajust* = valoarea de ajustare a deplasamentului
- *mod_ajust* = modul de ajustare, indicat după cum urmează:
  - ▲ **SEEK_SET** (=0) : ajustare în raport cu începutul fișierului
  - ▲ **SEEK_CUR** (=1) : ajustare în raport cu deplasamentul curent
  - ▲ **SEEK_END** (=2) : ajustare în raport cu sfârșitul fișierului
- valoarea returnată este noul deplasament în fișier (întotdeauna, în raport cu începutul fișierului), sau -1 în caz de eroare.

Primitiva close

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- “Închiderea” unui fișier, *i.e.* finalizarea unei sesiuni de lucru: primitiva `close`.

Interfața funcției `close`:

```
int close(int df)
```

- *df* = descriptorul de fișier deschis
- valoarea returnată este 0, dacă închiderea a reușit, respectiv -1 în caz de eroare.

Observație: maniera uzuală de prelucrare a unui fișier, *i.e.* o sesiune de lucru, constă în următoarele: “deschiderea fișierului”, urmată de o buclă de parcurgere a acestuia cu operații de citire și/sau de scriere, și eventual cu schimbări ale poziției curente în fișier, iar în final “închiderea” acestuia.

Exemplu: a se vedea cele două programe filtru `dos2unix.c` și `unix2dos.c` ([2]).

Demo: exercițiile rezolvate `[AsciiStatistics]` și `[MyCp]` prezentate în `Laboratorul #6` ilustrează alte exemple de programe care apelează funcții I/O din API-ul POSIX pentru procesarea unor fișiere.

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

Iată un exemplu de program ce efectuează două *sesiuni de lucru* cu fișiere, mai exact realizează o copiere secvențială a unui fișier dat:

```
/* Basic cp file copy program. POSIX implementation. */
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/stat.h>
#include <fcntl.h>
#define BUF_SIZE 4096 // Exact dimensiunea paginii de memorie, din motive de eficienta a operatiilor cu discul!

int main (int argc, char *argv []) {
    int input_fd, output_fd;
    ssize_t bytes_in, bytes_out;
    char buffer[BUF_SIZE];
    if (argc != 3) {
        printf("Usage: cp file-src file-dest\n"); return 1;
    }
    input_fd = open(argv[1], O_RDONLY);
    if (input_fd == -1) {
        perror(argv[1]); return 2;
    }
    output_fd = open(argv[2], O_WRONLY|O_CREAT|O_TRUNC, 0600);
    if (output_fd == -1) {
        perror(argv[2]); return 3;
    }
    /* Process the input file a record at a time. */
    while ((bytes_in = read(input_fd, buffer, BUF_SIZE)) > 0) {
        bytes_out = write(output_fd, buffer, bytes_in);
        if (bytes_out != bytes_in) {
            perror("Fatal write error."); return 4;
        }
    }
    close(input_fd); close(output_fd); return 0;
}
```

Notă: acest exemplu este disponibil pentru descărcare de aici: [cp_POSIX.c](#) ([2]).

Alte primitive I/O pentru fișiere

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- “Duplicarea” unui descriptor de fișier: primitivele `dup` și `dup2`.
- Controlul operațiilor I/O: primitivele `fcntl` și `ioctl`.
- Obținerea de informații conținute de *i-nodul* unui fișier: primitivele `stat`, `lstat` sau `fstat`.
- Crearea/ștergerea unei legături pentru un fișier: primitiva `link`, respectiv `unlink`.
- Schimbarea drepturilor de acces la un fișier: primitiva `chmod`.
- Schimbarea proprietarului unui fișier: primitivele `chown` și `chgrp`.
- Configurarea măștii drepturilor de acces la crearea unui fișier: primitiva `umask`.
- Montarea/demontarea unui sistem de fișiere: primitiva `mount`, respectiv `umount`.
- Crearea pipe-urilor (*i.e.* canale de comunicație anonime): primitiva `pipe`.
- Crearea fișierelor de tip *fifo* (*i.e.* canale de comunicație cu nume): primitiva `mkfifo`.

Interfața funcției `mkfifo`:

```
int mkfifo(char* nume_cale, int perm_acces);
```

— `nume_cale` = numele fișierului *fifo* ce se creează

— `perm_acces` = drepturile de acces pentru acesta

— valoarea returnată este 0 în caz de succes, sau -1 în caz de eroare.

■ Ș.a.

Primitive I/O pentru directoare

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system* cache-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

- *Crearea/ștergerea unui director*: primitiva **mkdir**, respectiv **rmdir**.

Interfața funcției mkdir:

```
int mkdir(char* nume_cale, int perm_acces);
```

- *nume_cale* = numele directorului ce se creează
- *perm_acces* = drepturile de acces pentru acesta
- valoarea returnată este 0 în caz de succes, sau -1 în caz de eroare.

- *Aflarea directorului curent de lucru, al unui proces*: primitiva **getcwd**.

- *Schimbarea directorului curent, al unui proces*: primitiva **chdir**.

Interfața funcției chdir:

```
int chdir(char* nume_cale);
```

- *nume_cale* = numele noului director curent de lucru, al procesului apelant
- valoarea returnată este 0 în caz de succes, sau -1 în caz de eroare.

- *“Prelucrarea” fișierelor dintr-un director*: primitivele **opendir**, **readdir** și **closedir**. Alte funcții utile: **rewinddir**, **seekdir**, **telldir** și **scandir**.

O *sesiune de lucru* cu directoare se implementează asemănător ca una cu fișiere, *i.e.* este o secvență de forma: “deschidere director”, o buclă cu operații de citire, “închidere director”.

Șablonul de lucru cu directoare

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

Se folosesc tipurile de date DIR și struct dirent, împreună cu funcțiile enumerate, astfel:

```
DIR          *dd; // descriptor de director deschis
struct dirent *de; // intrare in director

/* deschiderea directorului */
if( (dd = opendir(nume_director)) == NULL)
{
    ... // trateaza eroarea
}

/* prelucrarea secventiala a tuturor intrarilor din director */
while( (de = readdir(dd)) != NULL)
{
    ... // prelucreaza intrarea curenta, ce are numele: de->d_name
}

/* inchiderea directorului */
closedir(dd);
```

Demo: un exemplu de program ce utilizează acest șablon – a se vedea exercițiul rezolvat [\[MyFind #1\]](#) prezentat în [Laboratorul #6](#) (de asemenea, el ilustrează și folosirea apelului stat()), pentru aflarea proprietăților unui fișier).

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Principalele categorii de primitive I/O

Primitiva access

Primitiva creat

Primitiva open

Primitiva read

Primitiva write

Primitiva lseek

Primitiva close

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Alte primitive I/O pentru fișiere

Primitive I/O pentru directoare

Șablonul de lucru cu directoare

Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

La nivelul componentei de gestiune a sistemelor de fișiere din cadrul nucleului unui SO, se folosește o zonă de memorie internă din *kernel-space* ce implementează un *cache* pentru operațiile cu discul (*i.e.*, se păstrează în memoria RAM conținutul celor mai recent accesate blocuri de disc).

Acest *cache* este denumit ***file-system cache*** (sau *disk cache*) în literatura de specialitate, iar el funcționează după aceleași **reguli generale ale *cache*-urilor** de orice fel:

i) citiri repetate ale aceluiași bloc de disc, la intervale de timp foarte scurte, vor regăsi informația direct din *cache*-ul din memorie; ii) scrieri repetate ale aceluiași bloc de disc, la intervale de timp foarte scurte, vor actualiza informația direct în *cache*-ul din memorie, iar pe disc informația va fi actualizată o singură dată, la momentul operației de ***cache-flushing***; iii) operațiile de invalidare/actualizare a informației din *cache*: ...; ș.a.

Granularitatea acestui *cache* (*i.e.*, **unitatea de alocare în *cache***) este pagina, care are o dimensiune dependentă de arhitectura hardware (*e.g.*, pentru arhitectura x86/x64 dimensiunea paginii este de 4096 octeți). Cu alte cuvinte, operațiile efective de I/O prin DMA între memorie și disc transferă blocuri de informație cu această dimensiune!

Acest *file-system cache* este unic per sistem, *i.e.* există o singură instanță a sa, gestionată de SO și utilizată simultan (ca și “resursă partajată”) de toate procesele ce se execută în sistem.

Notă: mai multe detalii despre aceste lucruri veți afla într-un curs teoretic ulterior.

Despre implicațiile existenței acestui *file-system cache* pentru programarea aplicațiilor folosind funcțiile `read` și `write` din API-ul POSIX puteți citi în **preambulul** din pagina **Laboratorului #6**.

Agenda

- Introducere
  - API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere
  - Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere
  - Despre biblioteca standard de C
  - Funcțiile I/O din biblioteca standard de C
  - Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat
  - Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere
- Referințe bibliografice

- Introducere
  - API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere**
    - Principalele categorii de primitive I/O
    - Primitiva access
    - Primitiva creat
    - Primitiva open
    - Primitiva read
    - Primitiva write
    - Primitiva lseek
    - Primitiva close
    - Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere
    - Alte primitive I/O pentru fișiere
    - Primitive I/O pentru directoare
    - Șablonul de lucru cu directoare
    - Despre *file-system cache*-ul gestionat de nucleul Linux
  - Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere**
    - Despre biblioteca standard de C
    - Funcțiile I/O din biblioteca standard de C
    - Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat
    - Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere
  - Referințe bibliografice**

Despre biblioteca standard de C

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Despre biblioteca standard de C

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Referințe bibliografice

- Biblioteca standard de C conține funcții cu capacitate limitată de a gestiona resursele sistemului de operare (e.g., fișiere)
- Este adeseori adecvată pentru scrierea unor programe simple
- Permite scrierea de programe portabile, între diverse platforme (e.g., Windows, UNIX/Linux, etc.)
- Include fișierele: `<stdlib.h>` , `<stdio.h>` și `<string.h>` ([4])
- Performanță competitivă
- Este restricționată doar la operații I/O sincrone
- Nu avem control al securității fișierelor prin biblioteca standard de C
- Apelul `fopen()` specifică dacă fișierul este text sau binar
- *Sesiunile de lucru cu fișiere* sunt identificate prin pointeri către structuri FILE
  - NULL semnifică valoare invalidă
  - Pointerii sunt “handles” pentru obiecte de tipul *sesiune de lucru cu un fișier*
- Erorile sunt diagnosticate cu funcțiile `perror()` sau `ferror()`

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Despre biblioteca standard de C

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Referințe bibliografice

Biblioteca standard de C conține un set de funcții I/O (cele din *header*-ul `<stdio.h>` ([4])), care permit și ele prelucrarea unui fișier în maniera uzuală:

- `fopen` = pentru “deschiderea” fișierului
- `fread`, `fwrite` = pentru citire, respectiv scriere binară
- `fscanf`, `fprintf` = pentru citire, respectiv scriere formatată
- `fclose` = pentru “închiderea” fișierului

Observație: acestea sunt funcții de bibliotecă (nu sunt apeluri sistem) și lucrează *buffer*-izat, cu *stream*-uri I/O, iar descriptorii de fișiere utilizați de ele nu sunt de tip `int`, ci de tip `FILE*`.

Notă: implementările acestor funcții de bibliotecă utilizează totuși apelurile de sistem corespunzătoare fiecărei platforme în parte (*i.e.*, Windows vs. Linux/UNIX).

Observație: sunt mult mai multe funcții I/O în biblioteca `<stdio.h>` ; pentru a vedea lista lor și descrierea bibliotecii standard de I/O, inclusiv detalii despre cele 3 fluxuri I/O standard (*i.e.*, `stdin`, `stdout` și `stderr`), vă recomand consultarea paginii de manual `man 3 stdio`.

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C (cont.)

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Despre biblioteca standard de C

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Referințe bibliografice

Ce înseamnă că aceste funcții de bibliotecă lucrează *buffer-izat* ?

Răspuns: înseamnă că folosesc un *cache* pentru disc implementat la nivelul bibliotecii standard de C (`<stdio.h>`), adică “deasupra” *file-system cache*-ului gestionat la nivelul nucleului SO-ului, despre care vă voi vorbi la cursurile teoretice.

Cu alte cuvinte, acesta este un *cache* al informațiilor din *file-system cache*, care la rândul său este un *cache* al informațiilor de pe disc.

În plus, acest *cache* gestionat de biblioteca `<stdio.h>` este implementat în *user-space* (la fel ca și toate funcțiile bibliotecii), ceea ce înseamnă că este *unic per proces* și nu *per sistem*, adică nu există un singur *cache* al bibliotecii care să fie partajat de toate procesele ce utilizează apeluri ale bibliotecii.

Concluzie: rețineți faptul că acest *cache* gestionat de biblioteca `stdio` nu este unic *per sistem*, ca în cazul *file-system cache*-ului gestionat de SO, ci este “local” procesului.

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

- Introducere
- API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere
- Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere
- Despre biblioteca standard de C
- Funcțiile I/O din biblioteca standard de C
- Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat
- Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere
- Referințe bibliografice

Biblioteca conține o serie de funcții care fac citiri/scrieri “formatate”, adică efectuează conversia între cele două reprezentări, *binară* vs. *textuală*, ale fiecărui tip de dată, pe baza unui argument *format* ce descrie conversiile de făcut prin niște “specificatori de format”. Funcțiile respective sunt:

- perechea `scanf` / `printf` : citire de la `stdin` / scriere pe `stdout` ;
- perechea `fscanf` / `fprintf` : citire dintr-un fișier / scriere într-un fișier ;
- perechea `sscanf` / `sprintf` : citire dintr-un string în memorie / scriere într-un string în memorie .

Argumentul *format* folosește “specificatori de format”, de forma ‘%literă’, pentru a descrie diferite tipuri de date și, astfel, determină ce fel de conversie se va face între cele două reprezentări, *binară* vs. *textuală*, ale tipului respectiv de dată. Spre exemplu, iată câțiva specificatori de format și tipul de dată asociat fiecăruia:

- `%c` : un caracter
- `%s` : un string (*null-terminated*)
- `%d` : un `int` (un întreg cu semn), reprezentarea *textuală* fiind cea corespunzătoare scrierii numărului în baza 10
- `%u` : un `unsigned int` (un întreg fără semn), reprezentarea *textuală* fiind cea corespunzătoare scrierii numărului în baza 10
- `%o` : un `unsigned int` (un întreg fără semn), reprezentarea *textuală* fiind cea corespunzătoare scrierii numărului în baza 8
- `%x` sau `%X` : un `unsigned int` (un întreg fără semn), reprezentarea *textuală* fiind cea corespunzătoare scrierii numărului în baza 16
- `%f` : un `float` (un număr “real” cu semn), reprezentarea *textuală* fiind cea corespunzătoare scrierii numărului în notația cu punct zecimal
- `%F` : un `float` (un număr “real” cu semn), reprezentarea *textuală* fiind cea corespunzătoare scrierii numărului în notația cu mantisă E
- ș.a.

Pentru detalii suplimentare despre aceste perechi de funcții și despre argumentul *format* utilizat de ele, consultați documentația: `man 3 scanf` și `man 3 printf` .

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Despre biblioteca standard de C

Funcțiile I/O din biblioteca standard de C

Funcțiile de bibliotecă pentru I/O formatat

Demo: Un exemplu de sesiune de lucru cu fișiere

Referințe bibliografice

Iată un exemplu de program ce efectuează două *sesiuni de lucru* cu fișiere, mai exact realizează o copiere secvențială a unui fișier dat:

```
/* Basic cp file copy program. C library implementation. */
#include <stdio.h>
#define BUF_SIZE 4096 // Exact dimensiunea paginii de memorie, din motive de eficienta a operatiilor cu discul!

int main (int argc, char *argv []) {
    FILE *input_file, *output_file;
    ssize_t bytes_in, bytes_out;
    char buffer[BUF_SIZE];
    if (argc != 3) {
        printf("Usage: cp file-src file-dest\n"); return 1;
    }
    input_file = fopen(argv[1], "rb");
    if (input_file == NULL) {
        perror(argv[1]); return 2;
    }
    output_file = fopen(argv[2], "wb");
    if (output_file == NULL) {
        perror(argv[2]); return 3;
    }
    /* Process the input file a record at a time. */
    while ((bytes_in = fread(buffer, 1, BUF_SIZE, input_file)) > 0) {
        bytes_out = fwrite(buffer, 1, bytes_in, output_file);
        if (bytes_out != bytes_in) {
            perror("Fatal write error."); return 4;
        }
    }
    fclose(input_file); fclose(output_file);
    return 0;
}
```

Notă: acest exemplu este disponibil pentru descărcare de aici: [cp_stdio.c](#) ([2]).

Demo: exercițiile rezolvate [\[ArithmeticMean\]](#), [\[MyExpr\]](#) și [\[MyWc\]](#) prezentate în [Laboratorul #6](#) ilustrează alte exemple de programe care apelează funcții I/O din biblioteca `<stdio.h>`.

Bibliografie obligatorie

Introducere

API-ul POSIX: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Biblioteca standard de C: funcții pentru operații I/O cu fișiere

Referințe bibliografice

[1] Capitolul 3, §3.1 din cartea “Sisteme de operare – manual pentru ID”, autor C. Vidrașcu, editura UAIC, 2006. Acest manual este accesibil, în format PDF, din pagina disciplinei “Sisteme de operare”:

- <https://profs.info.uaic.ro/~vidrascu/SO/books/ManualID-SO.pdf>

[2] Programele demonstrative amintite pe parcursul acestei prezentări pot fi descărcate de la adresa:

- <https://profs.info.uaic.ro/~vidrascu/SO/cursuri/C-programs/file/>

[3] POSIX API: `man 2 open`, `man 2 read`, `man 2 write`, ș.a.

[4] STANDARD C LIBRARY: `man 3 stdio`, `man 3 string`, `man 0p stdlib.h`.